

»Mladi za napredek Maribora 2018«

35. SREČANJE

**»SI ŠVINGLAL?« – GOLJUFANJE IN ODNOS DO GOLJUFANJA PRI
OCENJEVANJU ZNANJA UČENCEV ZADNJE TRIADE OSNOVNE ŠOLE**

Raziskovalno področje: PSIHOLOGIJA IN PEDAGOGIKA

Raziskovalna naloga

Avtor: MANCA ČUJEŠ, MAŠA MAJCAN

Mentor: MIHAELA DORNER, URŠKA KLINC

Šola: OŠ FRANCA ROZMANA-STANETA MARIBOR

Maribor, 2018

»Mladi za napredek Maribora 2018«

35. SREČANJE

**»SI ŠVINGLAL?« – GOLJUFANJE IN ODNOS DO GOLJUFANJA PRI
OCENJEVANJU ZNANJA UČENCEV ZADNJE TRIADE OSNOVNE ŠOLE**

Raziskovalno področje: PSIHOLOGIJA IN PEDAGOGIKA

Raziskovalna naloga

Maribor, 2018

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	6
2 NAMEN NALOGE	7
3 HIPOTEZE	8
4 METODOLOGIJA RAZISKOVANJA	9
5 GOLJUFANJE	10
5. 1 Razlaga pomena besede goljufanje	10
5. 2 Goljufanje in šolska zakonodaja	10
5. 3 Oblike in načini goljufanja	11
5.3.1 Lističi	11
5.3.2 Zapis na različne podlage	12
5.3.3 Elektronske naprave	12
5.3.3.1 Mobilni telefoni	13
5.3.3.2 Slušalka in kamera	13
6 GOLJUFANJE IN ODNOS DO GOLJUFANJA – REZULTATI ANKETIRANJA	14
6.1 Učenci in goljufanje	14
6.2 Učitelji in njihove izkušnje z goljufanjem	26
7 DRUŽBENA ODGOVORNOST	32
8 RAZPRAVA	33
9 VIRI IN LITERATURA	36
10 PRILOGE	37
10.1 Anketa za učence	37
10.2 Anketa za učitelje	39

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Anketirani učenci po razredu in spolu.....	14
Preglednica 2: Učenci, ki so goljufali, po razredu in spolu.....	14
Preglednica 3: Pogostost goljufanja po predmetih	16
Preglednica 4: Načini goljufanja pri pisnem ocenjevanju.....	17
Preglednica 5: Načini goljufanja pri ustnem ocenjevanju.....	18
Preglednica 6: Posledice zaznanega goljufanja.....	20
Preglednica 7: Pripomočki pri goljufanju	20
Preglednica 8: Odziv staršev ob novici o goljufanju.....	21
Preglednica 9: Domnevna reakcija staršev.....	22
Preglednica 10: Vrste goljufanja, kot so jih poimenovali učenci.....	24
Preglednica 11: Vrste goljufanja, kot so jih poimenovali učitelji	28
Preglednica 12: Razlogi za goljufanje, ki jih navajajo učitelji.....	29
Preglednica 13: Odziv učiteljev na zaznano goljufanje	30

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Učenci, ki so goljufali ne glede na razred in spol.....	15
Grafikon 2: Povezanost učne uspešnosti učencev in goljufanja.....	15
Grafikon 3: Pogostost goljufanja.....	16
Grafikon 4: Zaznano goljufanje	19
Grafikon 5: Spol anketiranih učiteljev	26
Grafikon 6: Delovna doba anketiranih učiteljev	26
Grafikon 7: Učiteljeva zaznava goljufanja	27

POVZETEK

V raziskovalni nalogi raziskujemo, koliko je goljufanje prisotno med učenci zadnjih razredov osnovne šole. V prvem delu opredelimo, kaj je goljufanje in kako ga kaznujemo, katere oblike goljufanja poznamo in katere pripomočke. V drugem delu raziščemo, kdo izmed učencev goljufa in kako pogosto, kdo izmed tistih, ki goljufajo, pogosteje goljufa, pri čemer opazujemo spol, starost in uspeh učencev. Ugotavljamo, pri katerih predmetih učenci rabijo nedovoljene pripomočke in zakaj to počnejo. Zbrali smo podatke o načinih goljufanja pri pisnem in ustnem ocenjevanju in o pripomočkih, ki jih učenci poznajo in tudi uporabljajo. Predstavimo tudi odnos staršev do tega fenomena. V zadnjem delu naloge naju zanimajo izkušnje učiteljev z goljufanjem učencev, njihova spoznanja, védenje in odziv.

1 UVOD

V šoli se je zagotovo že vsakdo srečal z goljufanjem pri ocenjevanju, in sicer kot storilec, žrtev ali priča, včasih v vseh vlogah. Goljufanje je neko negativno dejanje, pri katerem se skušamo okoristiti na nepošten način.

Učenci se za goljufanje odločajo iz različnih vzrokov, a vsi z enim ciljem – pridobiti kakšno točko, zvišati oceno. Razlogi so različni. Nekateri ne zaupajo v svoje znanje, drugi želijo izpolniti pričakovanja staršev, ki presegajo njihove sposobnosti ali njihovo pripravljenost za delo, nekateri si želijo pozitivne ali višje ocene, čeprav niso vložili dovolj dela, nekateri so se dela lotili prepozno. So pa tudi taki, ki si včasih pripravijo pripomoček za goljufanje, da se pomirijo, a nikoli zares ne goljufajo.

Z goljufanjem se ne srečujemo le pri ocenjevanju znanja, v kategorijo goljufanja sodi tudi pomoč domačih pri pisanju domačih nalog in seminarjev (Červek, 2016).

Učenci, ki vedo za goljufanja sošolcev, tega ne sprejemajo, ne da bi jih tudi prizadelo. Nekdo se uči, drugi ne, a goljufa, ocena pa je enako visoka.

Vsi učenci, ki so izvedeli za vsebino te raziskovalne naloge, raziskovalnega dela, ki se ukvarja z goljufanjem pri ocenjevanju, niso sprejeli z odobravanjem. Razjezili so se, da raziskujemo nekaj, kar bo v njihovo škodo, saj bodo učitelji tako o načinih goljufanja izvedeli več in jim goljufanje tudi lažje preprečili.

Prav je, da ugotovimo, katero mesto ima goljufanje v osnovni šoli, katere značilnosti, kako pogosto se pojavlja, kako poteka in kako se nanj odzivamo. Prav je tudi, da ga preprečujemo, in prav bi bilo, da bi razumeli, da goljufanje ni del poti do znanja.

2 NAMEN NALOGE

V prvem delu naloge smo raziskali, kaj pomeni beseda goljufanje, kako je, če je, to ravnanje opredeljeno v šolski zakonodaji in poiskali poznane načine goljufanja in pripomočke zanj ter slednje podkrepili s slikovnim gradivom.

V empiričnem delu smo si zadali več ciljev, in sicer s pomočjo anketnih vprašalnikov ugotoviti:

- koliko učencev je goljufalo pri ocenjevanju;
- kako pogosto so se učenci odločili goljufati;
- kako je goljufanje povezano z uspehom učencev;
- kdo od anketiranih bolj goljufa, učenke ali učenci;
- v katerih razredih pogosteje goljufajo pri ocenjevanju;
- pri katerih predmetih pogosteje goljufajo;
- zakaj goljufajo pri ocenjevanju;
- kako goljufajo pri različnih vrstah ocenjevanja;
- kako pogosto so učence ujeli pri goljufanju in kakšne so bile posledice;
- kako učenci goljufajo in s čim si pomagajo;
- ali so starši za goljufanje izvedeli in kako so odreagirali oziroma kako bi odreagirali, če bi izvedeli za goljufanje;
- katere načine goljufanja učenci poznajo;
- kakšne izkušnje z goljufanjem in zaznavanjem goljufanja imajo učitelji;
- kako učitelji ravnajo pri zaznavi goljufanja in
- kaj so po mnenju učiteljev razlogi za goljufanje.

3 HIPOTEZE

Na osnovi zastavljenih ciljev smo si zastavili več predvidevanj. V delu, ki se nanaša na vprašanja ankete za učence, smo postavili sedem hipotez:

- Osmošolci pogosteje goljufajo kot sedmo- in devetošolci.
- Dekleta manj goljufajo kot fantje.
- Manj uspešni učenci pogosteje goljufajo kot uspešnejši.
- Učenci, ki so goljufali, so to v večini počeli občasno.
- Učenci pogosteje goljufajo pri naravoslovnih predmetih.
- Najpogostejši način goljufanja je zapis na lističu.
- Starši se na odkrito goljufanje odzovejo.

V delu, ki se nanaša na zaznavanje goljufanja pri učiteljih, pa predvidevamo, da:

- je večina anketiranih učiteljev zaznala goljufanje pri ocenjevanju;
- se učitelji na zaznano goljufanje odzovejo;
- učitelji poznajo manj oblik goljufanja kot učenci.

4 METODOLOGIJA RAZISKOVANJA

V teoretičnem delu smo s pomočjo literature pojasnili pojem goljufanje. Pomagali smo si z razlago pomena v Slovarju slovenskega knjižnega jezika. Poiskali smo, kako je goljufanje opredeljeno v šolski zakonodaji.

Zbirali smo lističe, ki so si jih učenci pripravili za goljufanje pri ocenjevanju in ki so jih po ocenjevanju anonimno lahko oddali v za to pripravljeno škatlico. Dokumentirali smo nekatere druge oblike goljufanja, ki smo jih zaznavali v šoli, na spletu pa poiskali pripomočke za goljufanje.

Praktični del ima dva dela. V prvem delu smo s pomočjo vprašalnika, ki so ga v novembru 2017 izpolnjevali učenci in učenke 7., 8. in 9. razreda izbrane osnovne šole, raziskali:

- kdo od anketiranih se odloči za goljufanje, koliko jih je in kako pogosto goljufajo;
- pri katerih predmetih in pri katerih vrstah ocenjevanja goljufajo;
- katere pripomočke rabijo pri goljufanju;
- ali so jih pri goljufanju zalotili in če so jih, kakšne so bile posledice;
- kako pogosto za goljufanje svojih otrok izvedo starši in kako ravnajo;
- katere vrste goljufanja poznajo.

Odgovore izpolnjenih vprašalnikov smo prešteli in jih vnesli v preglednice, pripravili grafikone in rezultate analizirali.

V drugem delu smo oblikovali spletno anketo in jo posredovali učiteljem osnovne šole, ki jo obiskujemo, ti pa so jo reševali v decembru 2017. Nato smo v grafikonih predstavili značilnosti anketiranih, v preglednicah pa njihove zapise in jih analizirali.

Zbirali smo tudi lističe, ki so jih učenci lahko oddajali anonimno v za to pripravljeno škatlo. Lističe smo fotografirali in jih dodali v nalogo za popestritev in dodatno dokumentiranje.

5 GOLJUFANJE

Goljufanje je prisotno v vseh sredinah. Nekateri ljudje pogosto iščejo možnosti, da bi na lažji način prišli do rezultata, čeprav je lažen. Goljufanje je družbeno nesprejemljivo dejanje, saj je vselej nekdo oškodovan. V šoli je rezultat učencev, ki so v delo vložili čas in trud, razvrednoten zaradi goljufov, ki na nepošten način pridejo do enakih ali celo boljših rezultatov. Včasih se zdi, da goljufanje postaja vedno bolj sprejemljivo, zato bi se v šoli morali bolj ukvarjati s preprečevanjem in odkrivanjem goljufanja. Če temu ne posvečamo dovolj pozornosti, postanejo nekateri zelo izurjeni, hkrati pa lahko z vzgledom pritegnejo tudi tiste, ki se morda za goljufanje sicer ne bi odločili.

Ker pa vsi učenci in učitelji nimamo istega mnenja o goljufanju, se mu ne moremo izogniti, tako kot v šolah ne kot tudi ne v svetu. Vselej bodo tisti, ki bodo na lažji goljufiv način poskušali priti do cilja, in tisti, ki se bodo borili proti temu.

5.1 Razlaga pomena besede goljufanje

Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) opredeljuje goljufanje kot glagolnik od *goljufati* (SSKJ [splet], 2014). Goljufati pa pomeni '*okoriščati se z oškodovanjem koga ali z zavajanjem v zmoto*', v ekspresivnem pomenu pa '*biti neiskren do koga, varati*'. Na Štajerskem je za goljufanje pogovorno pogosto v rabi beseda *švinglati*, ponekod je v rabi tudi bližje izvorni besedi beseda *švindlati*. Besedi izhajata iz nemške besede *schwindeln*, ki pomeni goljufati (Snoj [splet], 2015).

5.2 Goljufanje in šolska zakonodaja

Pojem goljufanja ni opredeljen v pravnih besedilih, ki določajo delo in življenje v osnovni šoli. Pregledali smo Zakon o osnovni šoli, Vzgojni načrt šole in Pravila šolskega reda.

V Zakonu o osnovni šoli so v 1. členu zapisani cilji izobraževanja (ZOSn [splet], 2006). V 6. alineji tega zakona piše, da je cilj »vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki

izvirajo iz evropske tradicije«, v 8. alineji pa »doseganje mednarodno primerljivih standardov znanja in pridobivanje znanj za nadaljevanje šolanja«. Za uresničevanje obojega je potrebno goljufanju pri ocenjevanju in s tem lažnemu prikazovanju znanja nameniti vso pozornost.

Vzgojni načrt šole je omenjen v 60.d-členu Zakona o osnovni šoli in v drugem odstavku pravi »Vzgojne dejavnosti so proaktivne in preventivne dejavnosti, svetovanje, usmerjanje ter druge dejavnosti (pohvale, priznanja, nagrade, vrste vzgojnih ukrepov in podobno), s katerimi šola razvija varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev iz 2. člena tega zakona.« in v nadaljevanju še »Pri pripravi vzgojnega načrta sodelujejo strokovni delavci šole ter učenci in starši.«.

V Vzgojnem načrtu šole (Vn [splet], 2014) v delu Pravice in odgovornosti učencev ter posledice njihovih kršitev goljufanje ni omenjeno kot kršitev, zato tudi niso zapisani koraki, kako ob zaznanem goljufanju ravnati.

Tudi v Pravilih šolskega reda (Šr [splet], 2014), ki med drugim določa dolžnosti in odgovornosti učencev, pravila obnašanja in ravnanja, vzgojne ukrepe za posamezne kršitve pravil, goljufanje pri pouku ni omenjeno.

5.3 Oblike in načini goljufanja

Poznamo različne vrste goljufanja učencev. Pri goljufanju učenci rabijo različne tehnike in tudi pripomočke. Na osnovi opazovanj in zbiranja informacij bomo opisali naslednje pripomočke in tehnike: goljufanje s pomočjo lističev, zapise na različne podlage, uporaba elektronskih sredstev, zapustitev prostora, uporaba učnih sredstev.

5.3.1 Lističi

Učenci si na lističe papirja napišejo pomembne podatke, ključne besede, včasih pa tudi celotno besedilo. Te lističe lahko dajo v plastične ovitke ali pa jih prelepijo s prozornim lepilnim trakom, da bi tako preprečili šumenje listka in da bi preprečili izbris podatkov, če imajo listič v vlažni dlani. Lističe učenci zapišejo sami, lahko pa tudi zelo pomanjšano

skopirajo snov iz učbenika. Lističe skrijejo v oblačila, predmete, kot so radirke, pisala, peresnice, plastenke, včasih pa tudi na delikatna mesta, kot so nedrček in pod krilo.

Slika 1: Nekaj zbranih lističev, ki so jih uporabljali pri goljufanju. (Vir: Lastni)

5.3.2 Zapis na različne podlage

Poleg papirja si učenci vsebino za goljufanje zapišejo na različne podlage in predmete: miza, plastenka, stol, peresnica, koža.

5.3.3 Elektronske naprave

Danes elektronske naprave učencem omogočajo napredne načine goljufanja, o katerih učitelji ne vedo veliko. Najpogosteje v namene goljufanja učenci uporabljajo telefone, znajo pa rabiti tudi pametne ure in brezžične slušalke.

Pri vrhunski tehniki goljufanja pa torej ne govorimo več o prepisovanju domačih nalog ali 'plonk' listkih, ampak o goljufanju s pozivniki, žepnimi računalniki, miniaturnimi kamerami, napravami, ki s pomočjo ultimativnih rdečih žarkov podajajo sporočila in spletne strani z že narejenimi seminarskimi nalogami na vse teme.

5.3.3.1 Mobilni telefoni

V današnjem času pri goljufanju učenci rabijo tudi mobilne telefone, s katerimi si dopisujejo, fotografirajo pomembno snov in podobno. Skrijejo jih na različna mesta, kot na primer pod mizo, v žep ali v peresnico.

5.3.3.2 Slušalka in kamera

Na spletu najdemo navodila za goljufanje s slušalko in kamero (Spyshop [splet], 2018). Oblečemo oblačilo z gumbi in enega izmed gumbov nadomestimo s kamero v obliki in velikosti gumba. Ta bo snemala list z nalogami. Posebno 'Spy slušalko' si učenec namesti v ušesni kanal in naredi testni klic, slušalka se brezžično poveže preko z mobilnim telefonom prijatelja, ki bo tako ob videoklicu lahko bral naloge preizkusa. Narekoval bo odgovore, ki jih bo sprejemala slušalka.

6 GOLJUFANJE IN ODNOS DO GOLJUFANJA – REZULTATI ANKETIRANJA

Anketirali smo 150 učencev iz 7., 8. in 9. razreda. Od 188 učencev iz 9 oddelkov so anketo izpolnili učenci, ki so bili na dan anketiranja prisotni pri pouku. Anketiranje smo izvedli v mesecu novembru, v večini pri razrednih urah.

6.1 Učenci in goljufanje

Preglednica 1: Anketirani učenci po razredu in spolu

	7. razred		8. razred		9. razred	
	Št.	%	Št.	%	Št.	%
Dekleta	37	57%	15	31%	19	53%
Fantje	28	43%	34	69%	17	47%
Skupaj	65		49		36	150

V 7. in 9. razredu je med vprašanimi več deklet kot fantov. Skupaj je vprašalnik izpolnilo 150 učencev zadnjega triletja osnovne šole.

Preglednica 2: Učenci, ki so goljufali, po razredu in spolu

	7. razred		8. razred		9. razred	
	Št.	%	Št.	%	Št.	%
Dekleta	14	38%	5	33%	15	79%
Fantje	9	32%	21	62%	11	65%

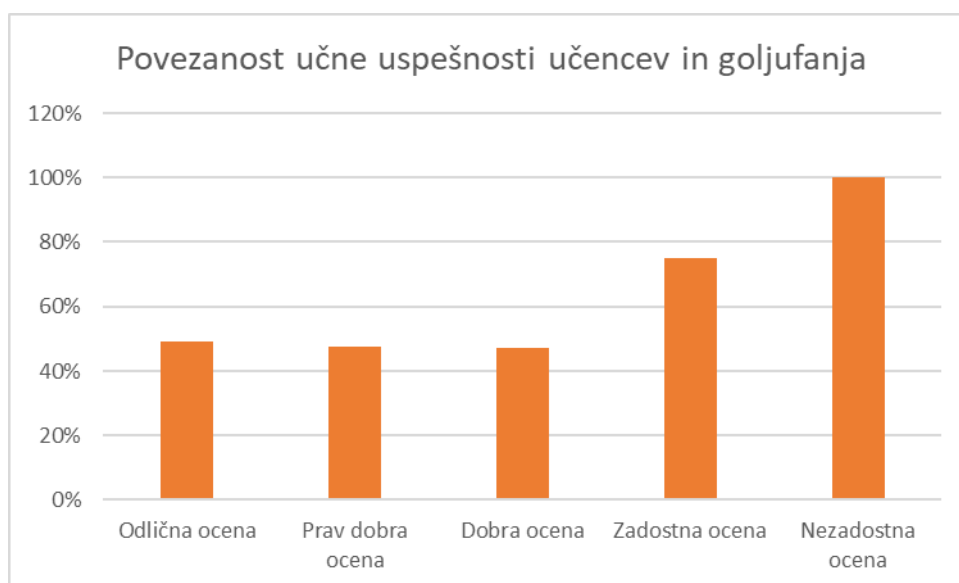
Preglednica prikazuje delež vprašanih učenk in učencev, ki so goljufali. Od vseh vprašanih učenk 7. razreda, jih je goljufalo 38 %, od vprašanih učencev 7. razreda pa 32 %. Takih osmošolk je bilo 33 % in osmošolcev 62 %. Od vprašanih učenk 9. razreda jih je pri pouku goljufalo 79 %, vprašanih učencev 9. razreda pa 65 %.

Grafikon 1: Učenci, ki so goljufali ne glede na razred in spol

Grafikon prikazuje delež vprašanih učencev, ki so kdaj goljufali pri ocenjevanju v osnovni šoli. Polovica vprašanih je že kdaj goljufala.

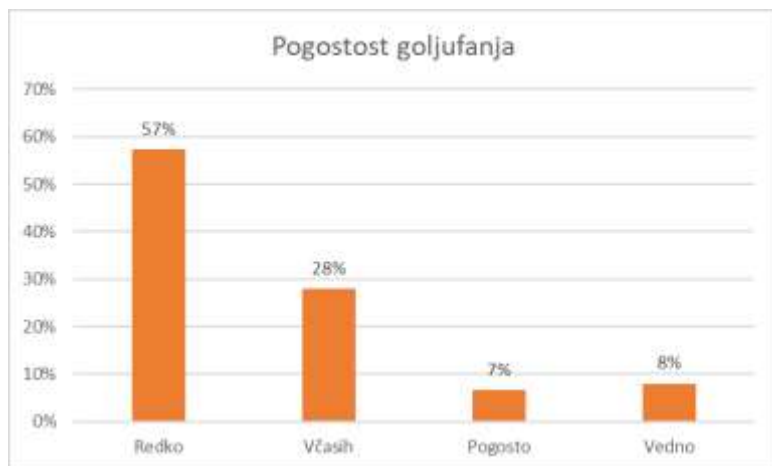
Grafikon 2: Povezanost učne uspešnosti učencev in goljufanja

Grafikon prikazuje, kolikšen delež učencev, ki so zapisali, katere zaključene ocene so pri njih prevladovale, goljufa. V približno enakem deležu goljufajo učenci z največ zaključenimi peticami (49 %), štiricami (48 %) in trojkami (47 %). V večjem deležu pa goljufajo učenci, ki so bili učno manj uspešni in pri katerih sta v preteklem šolskem letu prevladovali oceni zadostno, takih je goljufalo 75 %. Med vprašanimi je bil samo en učenec s prevladujočimi

nezadostnimi ocenami, in ta je goljufal. Vzorec torej ni bil najboljši, kljub temu pa pokaže porast goljufanja pri učno šibkejših učencih.

Grafikon 3: Pogostost goljufanja

Večina tistih vprašanih, ki so zapisali, da goljufajo, redko goljufa, takih učencev je 57 %, včasih jih goljufa 28 %, 7 % jih goljufa pogosto, 8 % pa vedno.

Preglednica 3: Pogostost goljufanja po predmetih

	SLJ	MAT	KEM	GUM	BIO	ZGO	TJA	DKE	GEO	NAR	LUM	ŠPO	DRU	ŠAH
7.	2	8	0	3	0	3	2	0	1	2	0	0	1	0
8.	4	2	1	5	1	1	1	1	1	0	2	2	0	1
9.	16	7	10	2	9	5	4	5	2	0	0	0	0	0
Skupaj	22	17	11	10	10	9	7	6	4	2	2	2	1	1

Predmeti: SLJ – Slovenščina, MAT – Matematika, KEM – Kemija, GUM – Glasbena umetnost, BIO – Biologija, ZGO – Zgodovina, TJA – Tuji jezik, angleščina, DKE – Domovinska in državljska kultura in etika, GEO – Geografija, NAR – Naravoslovje, LUM – Likovna umetnost, ŠPO – Šport, DRU – Družba.

Učenci so navedli 14 predmetov, pri katerih so goljufali. Najpogosteje goljufajo pri slovenščini, ta predmet je navedlo 22 učencev od 75, ki jih goljufa. Slovenščini sledi matematika, to je zapisalo 17 učencev. Na drugem mestu je kemija, tej sledita glasbena umetnost in biologija z desetimi zapisi in zgodovina z devetimi. Med šestimi najpogosteje

omenjenimi predmeti, pri katerih učenci goljufajo, je polovica naravoslovnih in polovica družboslovnih. Nekaterih predmetov učenci niso omenjali.

Preglednica 4: Načini goljufanja pri pisnem ocenjevanju

Vrsta goljufanja	Število navedb	Zapisi učencev
Listki	33	Listki, listki z odgovori, listek v peresnici, listki v rokavu, po razredu smo metal listke, plonkič, listek v copatu, list prilepljen na copat, listek v rokavu ali peresnici, na listke sem si rešitve pisala, imela sem raztrgane hlače in si v luknje skrila listke, podatke sem si napisala na male listke, snov napišem na listke, v copatu sem imela listek z odgovori, dal sem si papirček v pisalo, Napisal švinglce na mizo in pokrili s testom.
Pogovor	14	Šepetanje, pogovor, Vprašala sem sošolko., Ko se učitelj obrne, vprašam., Počakam, da je učitelj dovolj daleč in da me ne gleda, potem zašepetam vprašanje sošolki ali sošolcu., Pogovarjala sem se s sošolko o različnem rezultatu.
Prepisovanje	11	Prepisoval sem od sošolca, prepisoval sem v 1. razredu, gledal sem na preverjanje, gledal sem k drugemu, sošolki sem napisala rešitev, gledal sem druge teste, pogledal sem k sosedu, gledal sem druge teste.
Zapis na dele telesa	9	Napisal sem si na nogo, zapis na dlaneh, zapisala sem si na roko, Vpisal sem si v luknjo od zokna.

Telefon	7	Prek telefona, telefon, s telefonom, net, Šel sem na WC s telefonom.
Zapis na pohištvo	5	si napisala na mizo in potem prekrila s peresnico., po mizi, švinglce na mizo in potem prekril s telefonom, napis na stolico, na mizo sem napisala
Na vse načine	2	Na vse možne načine, vse mogoče.
Nekdo ti poda rešitev	2	Na vse možne načine, vse mogoče.
Pomoč pisala	1	Na pisalu sem imel zapisano rešitev.
S plastenko	1	Zapisal sem si na flaško.

Učence smo vprašali, kako so goljufali pri pisnem ocenjevanju. Odgovore učencev smo glede na podobnost razvrstili v skupine. Ugotavljamo, da vprašani učenci, ki so goljufali pri ocenjevanju, 75 jih je od 150 vprašanih, pri pisnem goljufanju največkrat uporabijo listke. To so navedli kar v 33 primerih. Temu sledi pogovarjanje med pisnim ocenjevanjem. Zasedili smo tudi navedbo, da je nekdo prepisoval, a da je to počel v korist drugega. Skupno navajajo 10 skupin goljufanja pri pisnem ocenjevanju.

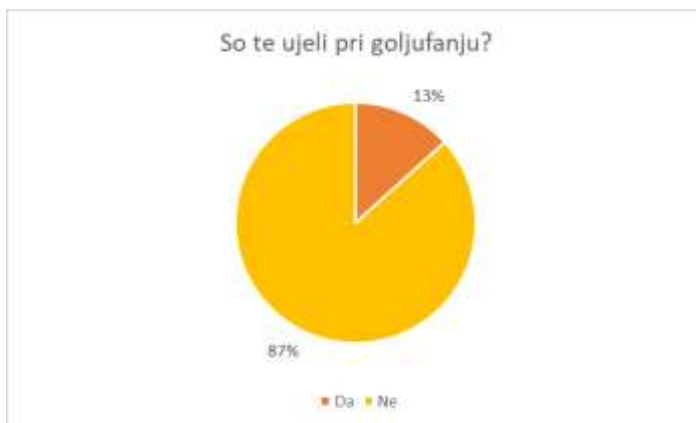
Preglednica 5: Načini goljufanja pri ustnem ocenjevanju

Vrsta goljufanja pri ustnem ocenjevanju	Število navedb	Zapisi učencev
Prišepetavanje	4	Ko je učitelj šel ven iz razreda, mi je sošolka povedala odgovor. Če gre učitelj iz razreda, ostali povejo odgovor. Sošolec mi je povedal. Nekdo mi je nekaj povedal.
Telefon	3	S telefonom. Pri nekaterih rešuješ pred tem na list pa si s telefonom pomagaš. Telefon.
Zapis na roko, kožo	3	Zapis na roko. Napišem na roko. Med prste sem si napisal. Na kožo.

Zvezek, učbenik, zemljevid	3	Sošolec je v zvezek na veliko napisal in za učitelco pokazal. Vzel sem učbenik. Z zvezkom. Na zemljevid sem pogledala.
Zapis na listek	2	Iz klopi mi pomagajo z listom. Listek. Dal sem si list za učitelja. Z listki.
Zapis na naslonjalo	1	Napisal na prijateljevo naslonjalo.
Zapis na radirko	1	Napisal na radirko.
Slušalka	1	Imel sem malo slušalko v uhi, brezžično, pa so mi rešitve govorili.

Učence smo vprašali, kako so goljufali pri ustnem ocenjevanju. Manj otrok je zapisalo načine goljufanja pri ustnem ocenjevanju kot pri pisnem, zato sklepamo, da učenci manj goljufajo pri ustnem ocenjevanju. Njihove odgovore smo razporedili v tematske skupine, oblikovali smo 8 skupin, pripisali smo število navedb. V zadnji stolpec smo prepisali navedbe učencev. Pri ustnem ocenjevanju si učenci v večini primerov snov zapišejo na različne podlage in stvari, kot so papir, koža, predmeti.

Grafikon 4: Zaznano goljufanje

Zanimalo nas je, če so učence ujeli pri goljufanju. Goljufanja večine učencev učitelji niso zaznali. Rezultati vprašalnika so pokazali, da je 87 % goljufanja učencev ostalo neodkrito. Od 75 učencev, ki so goljufali, so učitelji pri goljufanju zalotili le 10 učencev.

Preglednica 6: Posledice zaznanega goljufanja

Posledice zaznanega goljufanja	Število navedb	Zapisi učencev
Nezadostna ocena	3	Dobil sem 1. (2) Dobo sem šus.
Ni bilo posledic	3	Ni jih bilo.
Nižja ocena	1	Učitelj mi je dal 2 oceni nižje.
Prečrtana naloga	1	Prečrtali so tisto nalogo.
Brez točk	1	Nisem dobila točke.
Odvzet test	1	Učiteljica mi je vzela test.

10 učencev, ki je goljufalo, je navedlo, da so jih pri goljufanju učitelji zalotili. Trije so zato dobili nezadostno oceno in goljufanje treh ni imelo nobenih posledic. Ugotavljamo, da reakcije učiteljev niso poenotene.

Preglednica 7: Pripomočki pri goljufanju

Pripomočki pri goljufanju	Število navedb	Posebnosti
Papir/Listki	30	/
Šolske potrebščine	20	pisalo (7), zvezek (2), učbenik, peresnica (3), šilček (vanj dam liste, šilček 'posodim' sošolki), svinčnik (2), nalivno pero (3), radirka;
Elektronske naprave	8	telefon (6), slušalka, računalnik
Deli telesa	6	roka, kolena, koža, prsti (gluha abeceda), noga (za odpret torbo);
Oblačila in deli oblačil ter obutev	6	hlače (2), (luknja), rokav, copati (2);
Drugo	5	tabla, plastenka, miza

Učence smo vprašali, kako so goljufali oziroma katere pripomočke so uporabljali. Kar nekaj jih je zapisalo, da tega ne bodo napisali, ker bi tako izdali svoj način. Hudomušnež je napisal, da tudi Hudini ni izdal svojih trikov. Spet drugi je zapisal, da je to zaupna informacija in da čarodej nikoli ne izda svojih trikov. Vprašanje smo zastavili tako, saj smo domnevali, da bodo

vprašani pri predhodnih vprašanjih napisali le npr., da so si zapisali, želeli pa smo vedeti, na kaj. Učenci so navajali več pripomočkov. Zapise smo razdelili v skupine, v oklepaju smo zapisali število navedb in ponekod posebnost, ki so jo navedli učenci.

Preglednica 8: Odziv staršev ob novici o goljufanju

Odziv na goljufanje	Število navedb	Druga poimenovanja
Ni bilo odziva	9	<p>Niso reagirali.</p> <p>Nič mi niso rekli.</p> <p>Normalno.</p> <p>Vse je bilo ok.</p> <p>Nič. (2)</p> <p>Vseeno jim je bilo.</p> <p>Vseeno jim je.</p> <p>Bilo jim je vseeno.</p>
Jeza, karanje	5	<p>Jaz sem jim povedal in bili so malo jezni.</p> <p>Rekli do, da se tako ne bom nič naučil.</p> <p>»Super, (ime).« - ironično</p> <p>Niso bili zadovoljni.</p> <p>Rekli so, da ni prav.</p>
Razumevanje/ pogovor	4	<p>Rekli so, da vsak kdaj goljufa.</p> <p>Skupaj z njimi sem se pogovorila.</p> <p>Rekli so mi, da so tudi oni kdaj goljufali.</p> <p>Pravijo, da je dobro timsko delo s sošolci.</p>
Smeh	3	<p>Smejali so se (2)</p> <p>S smejanjem. (1)</p>
Podpora	2	<p>Rekli so, da se moraš znajti v življenju.</p> <p>Rekli so, da dokler me ne dobijo, je OK.</p>

Učence smo vprašali, kako so starši reagirali, ko so izvedeli za njihovo goljufanje. Od 75 učencev, ki so goljufali, je 23 staršev izvedelo za njihovo goljufanje. Tabela prikazuje odziv staršev na goljufanje. Zapise smo po podobnosti razporedili v 5 kategorij, v sredinski stolpec smo zapisali število navedb, v desnega pa zapise učencev pri tem vprašanju. Ne moremo pa z gotovostjo trditi, da smo vse odgovore razporedili na prava mesta, saj so morda nekatere reakcije bile ironične, povedane z drugačnim prizvokom. Razmišljamo, da bi morda morali tudi odgovor 'Nič mi niso rekli.' dati v kategorijo Jeza/karanje, saj bi tako pasivnost staršev lahko razumeli tudi kot znak jeze.

Preglednica 9: Domnevna reakcija staršev

Domnevna reakcija staršev na novico o goljufanju	Število navedb	Zapisi učencev
Jeza	23	Najverjetneje bi me ubili , Jezno., Zelo bi bili jezni., Verjetno bi bili jezni., Bili bi jezni., Jezni bi bili., Mislim, da bi bili zelo jezni., Mislim, da ne bi bili zadovoljni in bili bi verjetno tudi jezni.. Mama bi bila jezna., Jezni bi bili, ker tako ravnanje ni pravilno., Mama bi bila jezna na mene. Mama bi me ubila. Ni opisa za takšno grozoto. Ponoreli bi.
Kazen	18	Ne bi smel hoditi ven. Vzeli bi mi telefon. Verjetno bi dobil kazensko – en teden brez računalnika. Dobil bi kazen. Dobil bi kazensko. Kazen. Kazen bi dobil. Vzeli bi mi telefon in moral bi se učiti. Drli bi se. Dobila bi kazen. Kazen in dali bi mi dvourno lekcijo o tem, da ne smem goljufati.
Razumevanje	10	Bilo bi v redu., Ne bi bili veseli, a bi bili razumevajoči., Rekli bi, naj se učim in naj več ne goljufam., Razumevajoči, saj je bilo v njihovem času enako., Ne bi bili veseli, ampak bi rekli, da

		so tudi oni včasih goljufali., Ne bi bili jezni., Vprašali me bi, če je bilo to res., Rekli bi, zakaj sem goljufal, da to ni dobro za mene in da naj ne ponovim tega., Pogovarjali bi se in vse bi bilo v redu., Ne skrbi.
Karanje/kreganje	9	Rekli bi, da se moram naslednjič bolj potruditi in bi me nadržli., Kregali bi me., Rekli bi, da tega ne smem več uporabljati., Povedal bi mi, da ne smem več., Rekli bi, da to ni v redu in, da zato to ni moja ocena., Kregali bi me, da to ni bilo prav., Da ne smem tega delati, moral bi se iti učiti. Hudo bi bilo.
Razočaranje	7	Ne bi bili zadovoljni., »Joj ne morem verjeti, da si to naredila«, Bili bi razočarani., Slabo, ne bi bili navdušeni., Razočarani., Zelo razočarani., Ata bi me vprašal, zakaj.
Podpora	5	Rekli bi, da so oni tudi, ampak bi bilo normalno, ker vsi to delajo., Rekli bi: »Samo, da te učitelji niso dobili.« Rekli bi, da me učitelji ne smejo dobiti., Rekli bi, da je OK., Vsak kdaj goljufa.
Ne bi bilo odziva	4	Nič., Nič ne bi rekli., Vseeno bi jim bilo., Ničesar ne bi naredili.
Smeh	2	Smejali bi se., Ata bi se smejal.

Učence smo vprašali, kako bi starši odreagirali, če bi izvedeli, da so goljufali. Odgovore, ki so jih zapisali učenci, smo po podobnosti razvrstili v 8 skupin. Na prvem mestu s 23 zapisi se pojavi Jeza, na drugem z 18 zapisi pa Kazen. Vsi učenci na to vprašanje niso zapisali odgovora. Prevladujejo odgovori, ki kažejo na to, da starši goljufanja ne odobravajo.

Preglednica 10: Vrste goljufanja, kot so jih poimenovali učenci

Vrsta goljufanja	Število navedb	Drugi zapisi
Lističi	79	Skriješ si plonkec na mesta, kamor učitelji ne smejo gledati. Prilepiš si listke na roko. Plonkec v hlačah. Švinglc v peresnici. Listek v žepu. Listki oviti v selotejp. Listki na vrvici. Napišeš na samolepilni listič in si ga prilepiš.
Prepisovanje	39	Prepis od soseda. Špeganje k sošolcu. Gledanje drugih testov. Prepisovanje od sošolca. Gledaš k sošolki. Gledanje k sosedu.
Zapis na roko, nogo	49	Zapis na roko pod uro. Zapis na dlani, Zapis na gležnju. Na koleno si zapišem.
Zapis na mizo, stol, uro, radirko	16	Zapis v peresnici. V radirko narediš luknjo in daš not listič.
Oblačilo, obutev	13	Zapis ali listek na notranji del srajce ali oblačila. Trakec okoli gležnja in nogavica preko. Zapišeš si na copat. Listek v modrcu. Listek na notranji strani puloverja. V rokav. Listek pod kiklo. Zapis na copat. Na rob copata si zapišeš.
Telefon	12	Smsji.
Prišepetavanje	11	Govorijo si rezultate. Šepetanje. Pogovor.
Pisalo	11	Skriješ listič v pisalo. Napišeš na svinčnik. Napišem na barvice. Listek daš v kulico. Listek v penkalu. Besedilo na barvicah. Si daš papirček v kulico pa jo 'popravljaš', ker ne piše.
Peresnica	6	Napišeš v presenico. Na presenico napišem. Dam si stvari v presenico.

Zapis na tablo	3	Zapis na tablo pri matematiki.
Znaki z rokami	3	Znaki s prsti, gluha abeceda.
Plastenka	3	Zapis na plastenko.
Prepis iz zapiskov	2	Gledanje v zvezek. Zapiske dam ven.
Dvigneš test	2	Dvigneš test, da oni za tabo prepíše
Slušalka	2	/
Plakati	1	Gledanje na plakate v razredu.
Zapestnica	1	Zapišem si na zapestnico.
Gumica za roko	1	/
Nevidno črnilo	1	Izginjajoči plonkci iz posebne snovi.
Zapusti razred	1	Odhod na stranišče in tam poišče odgovor.
Menjava testa	1	Vzameš drugemu test, on pa ga da tebi.
Splet	1	Guglanje.
Obesek	1	Listič si skriješ v obesek.
Brisanje napak po dobljenem testu	1	/
Izsiljevanje drugih	1	/
Zapis na nohte	1	/

Učence smo vprašali, katere vrste goljufanja poznajo. Njihove odgovore smo razvrstili v skupine po podobnosti. Te smo poimenovali po načinu, ki so ga navedli ali po sredstvu, ki so ga rabili. V zadnjem stolpcu navajamo zapise učencev. Lističi so najpogosteje omenjeni način, ponavadi v kombinaciji z mestom ali tehniko skrivanja. Tam, kjer so zapisali manj znan način skrivanja lističev, smo to izpostavili. Učenci so navedli 26 skupin različnih goljufanj.

6.2 Učitelji in njihove izkušnje z goljufanjem

Oblikovali smo spletno anketo na strani 1KA. Učiteljem šole, ki jo obiskujemo, smo poslali povezavo na stran, kjer se je anketa nahajala, s pojasnilom, kaj raziskujemo, in s prošnjo, da rešijo anketo. Učitelji so anketo reševali v decembru 2017.

Grafikon 5: Spol anketiranih učiteljev

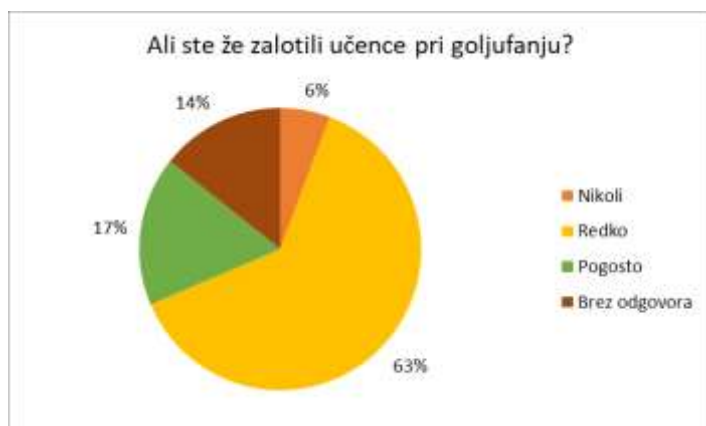
Grafikon 6: Delovna doba anketiranih učiteljev

Ankete je reševalo 35 učiteljev in učiteljic, kar je polovica zaposlenih učiteljev na šoli, 14 % moških in 86 % žensk. Od tega je bilo 9 % učiteljev z delovno dobo v šolstvu do 5 let , 9 % učiteljev z delovno dobo od 6 do 10 let, 20 % učiteljev z delovno dobo od 11 do 20 let , 11 % učiteljev delovno dobo od 20 do 30 let in 51 % z delovno dobo, več kot 30 let. Med anketiranimi prevladujejo učiteljice in tisti, ki imajo več let delovne dobe v šolstvu.

Od tega 24 % učiteljev uči v prvi triadi , 26 % učiteljev v drugi triadi in 50 % učiteljev v tretji triadi. Torej so v našem vzorcu prevladali učitelji z veliko delovnih izkušenj in tisti, ki poučujejo na predmetni stopnji. 24 % učiteljev uči naravoslovne predmete, 26 % učiteljev uči družboslovne, 50 % učiteljev pa poučuje druge predmet, torej razredni pouk, glasbeno ali likovno umetnost in šport.

Grafikon 7: Učiteljeva zaznava goljufanja

Učitelje smo vprašali, ali so že zalotili učence pri goljufanju. 14 % vprašanih učiteljev na to vprašanje ni odgovorilo. 6 % učiteljev še nikoli ni zalotilo učencev pri goljufanju. 80% učiteljev, ki so odgovorili na to vprašanje, je učence že zalotilo pri goljufanju, od tega jih je 63 % opazilo učence goljufati redko, 17 % učiteljev pa pogosto.

Preglednica 11: Vrste goljufanja, kot so jih poimenovali učitelji

Vrsta goljufanja	Število navedb	Drugi zapisi
Prepisovanje iz zvezka, učbenika, od sošolca	24	/
Listek	20	plonk listek, švingl list, pripravljene listki z odgovori, lističi, uporaba švingel listkov, plankcegelci, pomoč z listki, plonk lističi, podajanje listov, plonkanje, z lista, švingel list, šviglci, skriti listki, listek prilepljen na noge, listek v peresnici, papirčki z zapiski
Pogovarjanje, prišepetavanje	10	/
Pisanje po rokah	9	/
Uporaba pametnih telefonov	8	/
Posebno pisalo	6	posebne kulice
Skriti zapisi v oblačilih	4	listek v rokavu
Skrivanje zapisa v peresnicah	4	/
Zapis na mizo	3	/
Popravljanje izdelka po ocenjevanju*	3	/
Oddaja izdelka, ki ga ni sam naredil	1	/
Fotokopiranje in lepljenje raznih nalog v elektronski obliki	1	/

* Učenec po že pridobljeni oceni, popravi zapis, izdelek, in pričakuje višjo oceno.

Učitelje smo povprašali, katere vrste goljufanja poznajo. Lahko so navedli več vrst goljufanja. Njihove zapise smo združili glede na podobnost in jih uredili v preglednico. Preglednica prikazuje poimenovanje goljufanja, število navedb in vrsto zapisa. Pri slednjem smo prepisali zapise učiteljev. Učitelji so navedli 12 vrst goljufanja.

Preglednica 12: Razlogi za goljufanje, ki jih navajajo učitelji

Razlogi za goljufanje	Število navedb	Druga poimenovanja
Niso dovolj utrdili snovi	20	Neznanje, ker se premalo učijo, niso pripravljeni na preizkus, ker ne znajo snov, premalo učenja, strah pred pozabljanjem.
Niso samozavestni	9	Niso dovolj samozavestni; nizka samopodoba; ker niso sigurni, ali je pravilno, kar znajo; dvomijo v svoje znanje; niso prepričani v svoje znanje; menijo, da ima sošolec pravilnejši odgovor, niso prepričani v pravilnost rešitve.
Navajeni so pomoči drugih	6	Lažja pot do ocen, dobra ocena po najlažji poti, kampanjsko delo.
Zaradi boljših ocen	5	Želja po čim boljši oceni; ker si zelo želijo boljšo oceno; želijo biti uspešni; želijo boljšo oceno.
Zaradi tega, da zadovoljijo cilje staršev	4	Pritisk oz. pričakovanja staršev.
Da bi izstopali zaradi boljših ocen	3	Objestnost; občutek 'sem frajer'.
Ker se jim ne da učiti	2	Lenoba
Izogibanje odgovornosti	1	/
Ne razumejo vprašanj	1	/
Učitelju pokazati nespoštovanje	1	/
Nizke sposobnosti	1	Kakšne stvari si ne morejo zapomniti.

Učitelje smo povprašali, zakaj po njihovem mnenju učenci goljufajo pri ocenjevanju. Lahko so navedli več razlogov goljufanja. Njihove zapise smo združili glede na podobnost in jih uredili v preglednico. Preglednica prikazuje razloge goljufanja, število navedb in vrsto zapisa. Pri slednjem smo prepisali zapise učiteljev. Nekateri učitelji so zapisali več razlogov.

Ugotavljamo, da je na prvem mestu mnenje, da učenci pri ocenjevanju goljufajo, ker niso dovolj utrdili snovi, na drugem mnenju pa je prepričanje, da je goljufanje posledica nizke samopodobe učencev.

Preglednica 13: Odziv učiteljev na zaznano goljufanje

Odziv na goljufanje	Število navedb	Drugi zapisi
Odvzem testa	14	Test vzamem, odvzamem pisno ocenjevanje, odvzem kontrolne naloge.
Opozorilo	13	Opozorim ga, opozorim in preprečim nadaljnje goljufanje.
Neupoštevanje nalog	7	Prečrtam v testu; kar je napisano na lističu ne upoštevam; prečrtam nalogo ali stran; prepisanih nalog ne upoštevam; vzamem in odštejem točke, pri katerih je goljufal; nalogo prečrtam in zraven napišem goljufal; stopila bi do učenca in na test/list napisala uro in npr. prepisoval z listka v rokavu; predvsem bi dobro pazila in bi bilo goljufanja zelo malo, še posebej, če bi opaženemu učencu za eno oceno znižala oceno testa; nekaterih nalog ne upoštevam.
Vzamem listič	6	Odvzamem pripomočke; poberem plonke; odvzamem listek.
Kaznuje z enko	5	Seznamim ga z negativno oceno; goljufijo sankcioniram z nižjo oceno oz. negativno.
Pogovor	4	Se z njim temeljito pogovorim.
Pisni opomin	3	Obvestim starše; zapišem v opazovanja.
Presedanje učencev	2	Presedem ga čisto zase; presedem.
Znižan oceno	2	Za eno oceno znižam oceno testa.
Izhod iz razreda	1	/

Učitelje smo povprašali, kako ravnajo, če zalotijo učence pri goljufanju. Lahko so navedli več ravnanj. Njihove zapise smo združili glede na podobnost in jih uredili v preglednico. Preglednica prikazuje ravnanja učiteljev ob odkritem goljufanju, število navedb in vrsto zapisa. Pri slednjem smo prepisali zapise učiteljev.

Večina učiteljev navaja, da test vzame, na drugem mestu je odgovor, da učenca opozorijo. Nekateri prečrtajo nalogo, pri kateri je učenec goljufal, drugi vzamejo listič z zapisom. Iz števila navedb sklepamo, da učitelji zelo različno ravnajo ob odkritem goljufanju.

7 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Ugotavljamo, da je goljufanje pri ocenjevanju v osnovni šoli zelo prisotno. Naloga opozarja na problem, ki pa ga lahko z ozaveščanjem preprečimo oziroma ga vsaj zmanjšamo. S seznanjanjem učiteljev o veščinah učencev lahko preprečimo, da bi se učenci v goljufanju izurili. Z ustreznim ukrepanjem in nadzorom ter s poenotenimi ravnanji ob zaznavi pa lahko v veliki meri ta pojav omejimo.

S to nalogo želimo opozoriti na prisotnost goljufanja, na njegovo pogostost in na načine goljufanj. Z navedbo načinov goljufanja in pripomočkov, ki jih učenci pri goljufanju uporabljajo, omogočimo učiteljem, da so pozornejši predvsem na načine, s katerimi so se do sedaj redkeje srečevali ali pa se z njimi še sploh niso srečali.

Ob podajanju izsledkov raziskave želimo, da bi učenci razumeli negativne posledice in neprimernost tega početja. Prav bi bilo, da bi spodbujali učence, da sošolce opozorijo, če goljufajo.

Potrebno bi bilo poenotiti reakcije učiteljev in ukrepanje, zato smo predlagali, da bi učitelji temu namenili pozornost in poenotili reakcijo in ravnanje. To pa bi zapisali v Vzgojni načrt šole. Predlagamo, da se goljufanje pri ocenjevanju izpostavi kot posebna kršitev in se zapišejo koraki ukrepanja in posledice. Predlagamo možnosti, ki jih naj učitelji presodijo in poenotijo: opozorilo, presesti, prečrtati nalogo, pri kateri je učenec goljufal ali za katero je imel zapisane rešitve, vzeti preizkus, zapisati vzgojni opomin.

Predlagamo, da bi učenci na razrednih urah predlagali načine ukrepanja, saj imajo lahko nekatere vrste ukrepanja tudi posledice, ki so ugodnejše za goljufa. Učencu, ki mu vzamejo preizkus, ker je goljufal, lahko možnost, da ta test ponovno piše kasneje, to da prednost, saj ima več časa, da se pripravi, hkrati naloge že pozna.

8 RAZPRAVA

V nalogi smo v delu, ki se nanaša na vprašanja ankete za učence, postavili sedem hipotez.

- Osmošolci pogosteje goljufajo kot sedmo- in devetošolci.

Domnevali smo, da se devetošolci zavedajo škodljivosti goljufanja, saj so pred vpisom v srednjo šolo, in da sedmošolci še nimajo toliko izkušenj, so bolj prestrašeni in tudi potreba po goljufanju je manjša zaradi manjše zahtevnosti snovi. Osmošolci si že pridobijo izkušnje, a se še ne zavedajo, da goljufanje pomeni tudi manj znanja.

Hipotezo ovržemo, saj so rezultati vprašalnika pokazali, da najbolj goljufajo devetošolci, najmanj pa sedmošolci. Domnevamo, da bi se devetošolci najverjetneje radi vpisali na željeno srednjo šolo, za katero potrebujejo visoke ocene. Ta cilj bodo sicer z goljufanjem lažje dosegli, a se poraja vprašanje, če jo bodo s pomanjkljivim znanjem tudi uspešno zaključili.

- Dekleta manj goljufajo kot fantje.

Hipotezo le delno potrdimo. Naša trditev velja le za vprašane iz 8. razredov. Da dekleta manj goljufajo kot fantje, smo predvidevali, saj smo menili, da se dekleta bolj učijo in da jih je strah goljufanja. Rezultati vprašalnika so pokazali, da dekleta v 7. razredu bolj goljufajo kot fantje, goljufa 38 % sedmošolk, in 32 % sedmošolcev. V 8. razredu fantje bolj goljufajo, saj goljufa 62 % vprašanih osmošolcev in 33 % osmošolk. V 9. razredu bolj goljufajo dekleta, tam goljufa 79 % vprašanih deklet in 65 % fantov.

- Manj uspešni učenci pogosteje goljufajo kot uspešnejši.

Hipotezo potrdimo. V približno enakem deležu goljufajo učenci z največ zaključenimi peticami, štiricami in trojkami. V večjem deležu pa goljufajo učenci, ki so bili učno manj uspešni in pri katerih sta v preteklem šolskem letu prevladovali oceni zadostno in nezadostno.

- Učenci ki so goljufali, so to v večini počeli občasno.

Hipotezo ovržemo. Najpogostejši odgovor učencev, ki so goljufali, je Redko. Učenci so izbrali odgovor po svoji presoji. Da bi dobili natančnejše rezultate, bi bilo bolje, da bi jim natančno zapisali možne odgovor, ki bi natančneje določili pogostost goljufanja, npr. pri vsakem testu itd.

- Učenci pogosteje goljufajo pri naravoslovnih predmetih.

Hipotezo ovržemo. Med šestimi najpogosteje omenjenimi predmeti, pri katerih učenci goljufajo, je polovica naravoslovnih in polovica družboslovnih. Domnevali smo, da učenci pri naravoslovnih predmetih pogosteje goljufajo, saj je pri naravoslovju več podatkov, formul, a smo se motili.

- Najpogostejši način goljufanja je zapis na lističu.

Hipotezo delno potrdimo. Zapis na lističu je pri navedbah učencev, kako goljufajo pri pisnem ocenjevanju, zasedel prvo mesto s 33 navedbami. To obliko goljufanja navajajo tudi vprašani učitelji, a je pri njih z 20 navedbami zasedla 2. mesto. Učitelji so najpogosteje navedli prepisovanje iz zvezka, učbenika, od sošolca.

- Starši se na odkrito goljufanje odzovejo.

Hipotezo potrdimo. Od 23 staršev, ki so izvedeli za goljufanje, se jih je 14 odzvalo na goljufanje otrok, 9 pa se jih ni odzvalo oziroma je njihova reakcija bila taka, da so bili pasivni. Slednje lahko tudi razumemo kot neke vrste reakcijo in ne kot brezbržnost.

V delu, ki se nanaša na zaznavanje goljufanja pri učiteljih, smo zapisali tri hipoteze.

- Večina anketiranih učiteljev je zaznala goljufanje pri ocenjevanju.

Hipotezo potrdimo. 80 % vprašanih je zaznalo goljufanje pri ocenjevanju.

- Učitelji se na zaznano goljufanje odzovejo.

Hipotezo potrdimo. Vsi učitelji, ki so zapisali, da so goljufanje zaznali, so tudi zapisali, kako se odzovejo.

- Učitelji poznajo manj oblik goljufanja kot učenci.

Hipotezo potrdimo. Učitelji navajajo manj oblik goljufanja kot učenci, in sicer jih učitelji navedejo 12, učenci pa 26. Nekaterih oblik, ki so jih navedli učenci, učitelji sploh niso zapisali.

9 VIRI IN LITERATURA

Vir

1KA (spletna anketa izvedena pri učiteljih izbrane osnovne šole in deljena preko spleta)

Literatura

Červek, U. Osebno z Andrejem Šorgom: Proučevalec dijaških goljufij. V: Delo [splet]. 10. 1. 2016 (Ogled: 25. 10. 2017). Dostopno na: <http://www.delo.si/ozadja/osebno-z-andrej-šorgom-proucevalec-dijaskih-goljufij.html>

Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ [splet]). Dostopno na naslovu: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>

Snoj, M. Slovenski etimološki slovar [splet], 2015. Dostopno na: <http://www.fran.si/193/marko-snoj-slovenski-etimoloski-slovar/4292710/svndlati?View=1&Query=%C5%A1vindlati>

Spysshop [splet], 2018. (Povzeto: 10. 1. 2018) Dostopno na: <https://www.spysshop.si/spystudent/gsmspyyear>

Šolski red (Šr [splet]), 2014. Dostopno na: <http://o-edussi.splet.arnes.si/files/2013/08/Pravila-solskega-reda.pdf>

Vzgojni načrt (Vn [splet]), 2014. Dostopno na: <http://o-edussi.splet.arnes.si/files/2017/10/Vzgojni-nacrt.pdf>

Zakon o osnovni šoli (ZOsn), 2006. Uradni list Republike Slovenije št. 81. Dostopno na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2006-01-3535?sop=2006-01-3535>

f) So te ujeli pri goljufanju?   DA   NE

g) Če da, kakšne so bile posledice? Prosim, zapiši.

---

h) Kako si goljufal oziroma katere pripomočke si uporabljal pri goljufanju?

---

i) Ali so starši izvedeli za tvoje goljufanje?   DA   NE

ii) Če da, kako so reagirali? _____

5. Katere načine goljufanja poznaš? Poskušaj jih naštet/ opisati čim več čim več?

---

6. Na to vprašanje odgovori tudi, če si na 4. vprašanje odgovoril z NE.

Kako bi tvoji starši odreagirali, če bi izvedeli, da si goljufal pri pouku?

Če želiš še kaj pripomniti, prosim, napiši.

10.2 Anketa za učitelje

Goljufanje in odnos do goljufanja

Sva učenki sedmega razreda. Pripravljava raziskovalno nalogo o goljufanju pri pouku, in sicer v okviru projekta Mladi za napredek Maribora. Prosili bi vas, da izpolnite anonimno anketo. Reševanje vam bo vzelo minuto ali dve. S klikom na naslednjo stran pričnete z izpolnjevanjem.

1. Spol

- Moški
- Ženski

2. Koliko let delovnih izkušenj imate v razredu

- Do 5 let
- Od 6 do 10 let
- Od 11 do 20 let
- Od 20 do 30 let
- Več kot 30 let

3. Na kateri triadi poučujete večino ur?

- Prva triada
- Druga triada
- Tretja triada

4. Katere predmete poučujete?

- Naravoslovne

- Družboslovne
- Drugo

5. Katere načine goljufana poznate? (Prosim, zapišite. Navedete lahko več primerov in jih ločite z vejico.)

---

6. Ali ste že zalotili učence pri goljufanju?

- Nikoli
- Redko
- Pogosto

7. Zakaj po vašem mnenju učenci pogosto goljufajo pri ocenjevanju? Navedete lahko več razlogov in jih ločite z vejico.

---

8. Kako ravnate ali bi ravnali, če zalotite učenca pri goljufanju?
